

Рецензія

на підручник В.І. Денисюка, О.В. Денисюк «Доказова внутрішня медицина», затвердженого Міністерством освіти та науки як підручник для студентів вищих медичних закладів III–IV рівня акредитації 16.08.2010 р. за № I/II-7877. — Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2011. — 928 с.

Актуальною проблемою медицини кінця ХХ і початку ХХІ ст. є доказова внутрішня медицина. Відомо, що діагностика, лікування та профілактика внутрішніх хвороб інтенсивно удосконалюється та розвивається у всьому світі з кожним роком, покращується розпізнавання та лікування захворювань внутрішніх органів.

На сучасному етапі розвитку внутрішньої патології проводяться багаточисельні рандомізовані плацебо-контрольовані клінічні дослідження з доказової медицини. В них достовірно встановлено ефективність як діагностики і прогнозування, так лікування і профілактики захворювання органів кровообігу, дихання, травлення, виділення, опорно-рухового апарату. Отримані результати проведених досліджень дозволили переглянути застарілі погляди на цю важливу проблему з позицій доказової медицини, відкинути малоефективні й навіть небезпечні методи лікування захворювань внутрішніх органів.

Лікування захворювань внутрішніх органів з урахуванням рекомендацій доказової медицини має позитивно вплинути на прогноз, продовження терміну життя пацієнтів, зниження частоти та вираженості різних ускладнень. Відомо, що доказова медицина ставить перед лікарями дві мети: зниження смертності за рахунок профілактики виникнення тяжких ускладнень захворювань та поліпшення якості життя. Однак проведені плацебо-контрольовані дослідження виявили цілий ряд методів, які не впливають на кінцеві точки (загальну смертність, смертність від певних захворювань, розвиток тяжких ускладнень, які суттєво зменшують тривалість життя).

Тому актуальним питанням є впровадження сучасних ефективних методів лікування та профілактики внутрішніх захворювань з урахуванням рекомендацій доказової медицини, що може покращити тривалість життя людей із цією патологією.

Дуже важливим у цих умовах є написання підручника з доказової внутрішньої медицини, в якому при кожному захворюванні містяться рекомендації доказової медицини з діагностики, лікування та профілактики. Однак досі не було в Україні підручника з доказової внутрішньої медицини, тому навчати студентів, магістрів, клінічних ординаторів, курсантів і навіть практичних лікарів з цього важливого питання було складно.

Щоб ліквідувати цю прогалину В.І. Денисюк і О.В. Денисюк написали і надрукували підручник «Доказова внутрішня медицина».

- Підручник написаний за такою схемою:
- визначення захворювання;
 - етіологія та основні ланки патогенезу захворювання;
 - класифікація захворювань (без скорочень) з прикладами формулювання діагнозу;

- діагностичний алгоритм з можливим відображенням основних та другорядних критеріїв розпізнавання хвороб;
- фактори ризику резистентності до лікування захворювання;
- стандарти лікування у вигляді алгоритму з урахуванням рекомендацій доказової медицини;
- алгоритм лікування резистентної форми певних захворювань згідно з рекомендаціями доказової медицини;
- як не потрібно лікувати певне захворювання;
- помилки та необґрунтовані призначення препаратів при невиконанні рекомендацій доказової медицини;
- первинна та вторинна профілактика захворювань.

Щоб полегшити і покращити засвоєння складних питань, автори підручника самостійно склали 187 оригінальних простих діагностичних, прогностичних, лікувальних і профілактичних алгоритмів, а також наводять 41 рисунок і багато таблиць, що дуже важливо для студентів, магістрів і лікарів-інтернів. В усіх розділах підручника враховують опубліковані Накази Міністерства охорони здоров'я України при певних хворобах.

В 1-му розділі підручника розглядають основні принципи доказової медицини. Справедливо підкреслюється, що доказова медицина — нова ера розвитку науки та практичної охорони здоров'я, яку необхідно впроваджувати на різних етапах навчання студентів, магістрів, клінічних ординаторів, практичних лікарів з метою підвищення ефективності й безпеки діагностики лікування та профілактики внутрішніх захворювань.

Розділ 2-й — найбільший за обсягом (388 сторінок), оскільки більше всього плацебо-контрольованих досліджень і рекомендацій доказової медицини стосувалися розділу кардіології. У ньому розглядаються усі захворювання серця і судин та містяться рекомендації з доказової медицини у вигляді таблиць. Велика увага приділяється питанню, як не потрібно лікувати пацієнтів із серцево-судинними захворюваннями, а також помилкам і необґрунтованим призначенням препаратів при невиконанні рекомендацій доказової медицини.

У 3-му розділі розглянуто досягнення доказової медицини в галузі захворювань органів дихання. Особливо велику увагу приділено пневмонії, бронхіальній астмі, хронічним обструктивним хворобам легень, тромбоемболії легеневої артерії тощо. При кожній із зазначених нозологій наведено рекомендації з доказової медицини, дотримання яких значно підвищує ефективність лікувальних і профілактичних заходів. Велику увагу приділено такому тяжкому ускладненню, як гострий респіраторний дистрес-синдром. Наведено досягнення в галузі невідкладної терапії при цьому захворюванні.

4-й розділ присвячений хворобам органів травлення. Цей розділ теж написаний згідно з європейськими, американськими рекомендаціями та наказом Міністерства охорони здоров'я України. Особливу увагу приділено пептичній виразці, неспецифічному виразковому коліту, хронічному гепатиту, цирозу печінки, хронічному панкреатиту та іншим гастроентерологічним хворобам. В алгоритмах наведено ефективні методи лікування зазначених захворювань відповідно до рекомендацій доказової медицини.

У 5-му розділі розглядаються захворювання нирок. Характеризуються вдосконалені методи лікування хронічного гломерулонефриту і хронічного пієлонефриту з урахуванням рекомендацій доказової медицини. Детально висвітлено класифікацію, діагностику та лікування різних стадій хронічної ниркової недостатності.

6-й розділ присвячений ревматичним хворобам та дифузним захворюванням сполучної тканини. На сучасному рівні висвітлено методи діагностики, лікування та профілактики ревматичних хвороб. Описано методи сучасної терапії невідкладних станів при ревматичних хворобах.

У кінці підручника наведено тести для самоконтролю з різних розділів внутрішньої медицини. У трьох додатках містяться лабораторні, імунологічні, біохімічні та інструментальні показники норми; міжнародна та торгова назва препаратів і основні фармакологічні препарати різних груп.

Таким чином, підручник В.І. Денисюка і О.В. Денисюк «Доказова внутрішня медицина» підготовлено вперше в Україні на основі великої аналітичної роботи досягнень доказової медицини за останні 10–15 років. Вдало проведена систематизація нових даних. Автори самостійно склали 187 діагностичних, прогностичних, лікувальних і профілактичних алгоритмів на основі досягнень доказової внутрішньої медицини, які значно полегшують засвоєння складного матеріалу. Цей підручник дасть змогу значно покращити практичну, теоретичну і якісну підготовку студентів, лікарів-інтернів, магістрів, клінічних ординаторів, курсантів та практичних лікарів різних спеціальностей із внутрішньої медицини.

Враховуючи велике значення підручника для поліпшення підготовки лікарів із внутрішньої медицини висуваю підручник В.І. Денисюка, О.В. Денисюк «Доказова внутрішня медицина» на присудження лауреатів Державної премії України.

Книзі присвоєно II премія Академії наук вищої освіти України.

Завідувач кафедри пропедевтики внутрішньої медицини і загальної практики сімейної медицини Донецького національного медичного університету член-кореспондент НАМН України, професор

О.В. Синяченко